

ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΣΥΝΕΞΕΤΑΣΗΣ ΕΚΘΕΣΗ-ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ Β' ΛΥΚΕΙΟΥ

Μη λογοτεχνικό κείμενο

Καταναλωτικό όν: «ή βιομέριμα ως αὐτοσκοπός»

Ἡ κρίση εἶναι ἀδιαμφισβήτητο γεγονός· δὲν βρίσκεται πλέον πρὸ τῶν πυλῶν, ἀλλὰ εἶναι «φιλοξενούμενος» στὴν καθημερινότητά μας. Ὡστόσο, παρὰ τὴν οικονομικὴ δυσχέρεια, τὴν ἀπαρχὴ τῆς ἐξαθλίωσης καὶ τοῦ ὑποσιτισμοῦ τῆς κοινωνίας μας, ἡ ἀντίληψη καὶ ἡ νοοτροπία μας εἶναι ἀπαράλλαχτες. Κατὰ βάθος, δὲν ἔχει σημασία γιὰ τὸν ἄνθρωπο «πόσα θὰ δαπανήσει», ἀλλὰ ἀπλῶς καὶ μόνον νὰ «δαπανήσει».

[...] Πιὸ συγκεκριμένα, οἱ ἄνθρωποι ἐπηρεάστηκαν καὶ ἐπηρεάζονται ἀρνητικὰ ἀπὸ τὸν καταναλωτισμὸ τόσο σὲ ἀτομικὸ ἐπίπεδο ὅσο καὶ στὴν κοινωνικὴ τους συμπεριφορὰ. Γέμισαν μὲ ἄγχος καὶ ἀγωνία, ὥστε νὰ ἀνταποκριθοῦν στὶς ἐπίπλαστες ἀνάγκες τους. Ἀπέκτησαν συμπλέγματα κατωτερότητας, ἐὰν ἀδυνατοῦν νὰ καταναλώσουν, ἢ ἀλαζονείας καὶ οἴησης, ἐὰν μποροῦν νὰ ξοδέψουν. Βίωσαν τὴν ἀνία, τὴν ἀδιαφορία καὶ τὴν ὑπαρξιακὴ πλήξη ποὺ τοὺς καθιστοῦν δυστυχεῖς. Στερήθηκαν τὴν πνευματικότητά τους καὶ, κατὰ συνέπεια, τὴν χαρὰ τῆς ἀναζήτησης πνευματικῶν - ἐπιστημονικῶν - αἰσθητικῶν στοιχείων, μὲ τὰ ὁποῖα σφυρηλατεῖται ἡ προσωπικότητα καὶ διαμορφώνεται ἡ κριτικὴ σκέψη ποὺ ἀναγνωρίζει τὰ ἀξιολογικὰ κριτήρια. Ἐκδήλωσαν ἀτομοκεντρισμὸ καὶ ἀδιαφορία γιὰ τὴν σύναψη γνήσιων ἀνθρώπινων σχέσεων, μὲ ἀποτέλεσμα ὄχι μόνον τὴν ἀπομόνωσή τους ἀλλὰ καὶ τὴν ἀδυναμία ὁλόκληρης τῆς κοινωνίας νὰ ζεῖ ἀρμονικὰ ὡς ἓνα σῶμα ποὺ προωθεῖ τὴν συλλογικὴ εὐτυχία, καθὼς ἀπουσιάζουν κοινωνικὰ αἰσθήματα.

Τὸ ζητούμενο ἦταν καὶ εἶναι πῶς θὰ ἀλλάξει ἡ νοοτροπία ποὺ μαστίζει τὴν ἀνθρώπινη κοινωνία. Ὅπως καὶ σὲ κάθε ἄλλο θέμα, ἔτσι καὶ στὴν περίπτωση αὐτὴ ἀπαιτεῖται συνειδητοποίηση πρῶτα τῆς ἄγνοιας καὶ ὕστερα τοῦ προβλήματος. Ἡ ἀναγκαιότητα μᾶς καλεῖ νὰ δημιουργήσουμε ἓνα ἀτομικὸ καὶ κοινωνικὸ μοντέλο, βασισμένο σὲ νέο κώδικα ἀξιών καὶ ἀπαλλαγμένο ἀπὸ τὴν καταναλωτικὴ μονοτροπία μὲ τὴν «ἐπιτυχία» ποὺ αὐτὴ φέρει. Χρειάζεται νὰ ἀναζητήσουμε τὴν εὐτυχία ὄχι στὴν καταναλωτικὴ δύναμη, ἀλλὰ στὴν ἐπαφὴ καὶ τὴν συναναστροφή μὲ ἀνθρώπους, στὶς ἀνθρώπινες σχέσεις ποὺ καλύπτουν τὰ συναισθηματικὰ κενά. Μέγιστος στόχος, ὅμως, εἶναι νὰ ἐπινοήσουμε ἐκπαιδευτικὸ πρόγραμμα βασισμένο στὴν ἔρευνα, τὴν κριτικὴ σκέψη καὶ στὴν αἰσθητικὴ ἀντίληψη, ὥστε κάθε νέος ἄνθρωπος νὰ διαμορφώσει μιὰ προσωπικότητα θεμελιωμένη σὲ ἀξίες πνευματικὲς - ἠθικὲς - αἰσθητικὲς καὶ διαπνεύσιμη ἀπὸ ὑψηλοὺς στόχους. Καὶ ἐδῶ ὁ ἀπαιτούμενος ἄξονας εἶναι ἡ ποιότητα καὶ ὄχι ἡ ποσότητα τῶν γνώσεων.

[...] Ἄς μὴν λησμονοῦμε πῶς ὁ ἄνθρωπος εἶναι ὄν μεταξὺ τοῦ πέρατος καὶ τοῦ ἀπείρου, διότι ἀποτελεῖ πεπερασμένο ὄν καὶ τὸ γνωρίζει. Ἡ συγκεκριμένη συνειδητοποίηση, ὅτι δηλαδὴ συνιστᾶ ὄν -ὅπως τὰ ζῶα- ποὺ κάποια στιγμή λήγει, τοῦ διανοίγει ἓναν πνευματικὸ ὀρίζοντα πρὸς τὸ ἄπειρο. Αὐτὴ ἀκριβῶς ἡ «διάνοιξη πρὸς τὸ ἄπειρο» εἶναι τὸ «πνεῦμα τῆς συνείδησης», μέσα στὴν ὁποία φανερώνονται οἱ πνευματικὲς ἐνέργειές μας (π.χ. θρησκευτικὲς, πολιτισμικὲς, αἰσθητικὲς). Τελοῦμε, λοιπόν, ὡς ἄνθρωποι σὲ μίαν ἐγκοσμιότητα κάτω ἀπὸ τὸν ὀρίζοντα τοῦ ἀπείρου. Ἔτσι, κάθε μορφὴ ἐνθαδικῆς καὶ ἐγκόσμιας ἀλλοτριώσεώς μας, ὅπως ὁ καταναλωτισμὸς, εἶναι ἀπλῶς ἐκπτώση ἀπὸ τὸ πνεῦμα...

Νάτσης Δημήτρης, «Χειμασμός», Ἑλληνοεκδοτικὴ 2017

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Θέμα 1^ο

A1. Ο συγγραφέας αναφέρεται:

α. στους παράγοντες που οδηγούν τον άνθρωπο στον υπερκαταναλωτισμό και σε παραδείγματα αυτού του φαινομένου

β. στις συνέπειες του υπερκαταναλωτισμού για τον άνθρωπο και στους τρόπους με τους οποίους μπορεί να «δραπετεύσει» απ' αυτή τη μέγγενη.

Αφού επιλέξετε τη σωστή απάντηση, αναπτύξτε συνοπτικά το σκεπτικό του συγγραφέα σε μία παράγραφο 50-60 λέξεων.

Μονάδες 15

A2. Με βάση το κείμενο απαντήστε αν τα παρακάτω συμπεράσματα είναι **σωστά (Σ)** ή **λάθος (Λ)**

Οι άνθρωποι σήμερα:

1. Θεωρούν τους εαυτούς τους ευλογημένους καθώς απολαμβάνουν προνόμια που ποτέ οι άνθρωποι του παρελθόντος δεν είχαν τη δυνατότητα.
2. Περιθωριοποίησαν την αξία της πνευματικής αναζήτησης αντικαθιστώντας την ανάγκη τους για ουσιαστική εξέλιξη με την μανία τους για εξασφάλιση όσο το δυνατό περισσότερων αγαθών.
3. Πρέπει να αναζητήσουν αρχικά τις λύσεις των προβλημάτων που γεννά η καταναλωτική τους εμμονή, μόνο έτσι θα κατανοήσουν την πνευματική τους ένδεια.
4. Μέσω της κοινωνικοποίησης, μπορούν να ξεφύγουν από τα «δεσμά» που τους έχει επιβάλει ο άκρατος καταναλωτισμός.
5. Μπορούν να επιστρέψουν στην φυσική τους αποστολή, την εξέλιξη δηλαδή του πνεύματός τους που συνεπάγεται και εξέλιξη του πολιτισμού, μόνο αν συνειδητοποιήσουν τη θνητή τους ύπαρξη και τη ματαιότητα των υλικών αγαθών.

Μονάδες 10

Θέμα 2^ο

A3. «Χρειάζεται να αναζητήσουμε την εύτυχία όχι στην καταναλωτική δύναμη, αλλά στην έπαφή και την συναναστροφή με ανθρώπους, στις ανθρώπινες σχέσεις που καλύπτουν τα συναισθηματικά κενά»

Η σύνταξη των δευτερευουσών προτάσεων είναι ενεργητική. Μετατρέψτε το απόσπασμα στην παθητική φωνή (**μον. 4**) Ποιο ήταν αρχικά το ύφος και ο στόχος του συγγραφέα και τι άλλαξε με την μετατροπή της σύνταξης; (**μον. 4**)

Μονάδες 8

A4. Τα υπογραμμισμένα ρηματικά σύνολα να αντικατασταθούν από ονοματικά κάνοντας τις απαραίτητες αλλαγές στην πρόταση προκειμένου να μην αλλοιώνεται το νόημα και να είναι συντακτικά σωστό.

«Η αναγκαιότητα μᾶς καλεῖ να δημιουργήσουμε ένα ατομικό και κοινωνικό μοντέλο, βασισμένο σε νέο κώδικα αξιών και απαλλαγμένο από την καταναλωτική μονοτροπία»

«Μέγιστος στόχος, όμως, είναι να ἐπινοήσουμε εκπαιδευτικό πρόγραμμα βασισμένο στην έρευνα, την κριτική σκέψη και στην αισθητική αντίληψη»

Μονάδες 6

A5. Να αναζητηθούν τα συνώνυμα των υπογραμμισμένων λέξεων: «Ἄς μὴν λησμονοῦμε πῶς ὁ ἄνθρωπος εἶναι ὄν μεταξύ τοῦ πέρατος καὶ τοῦ ἀπείρου, διότι ἀποτελεῖ πεπερασμένο ὄν καὶ τὸ γνωρίζει. Ἡ συγκεκριμένη συνειδητοποίηση, ὅτι δηλαδή συνιστᾶ ὄν –ὅπως τὰ ζῶα– πὸν κάποια στιγμή λήγει, τοῦ διανοίγει ἕναν πνευματικὸ ὀρίζοντα πρὸς τὸ ἄπειρο. Αὐτὴ ἀκριβῶς ἢ «διάνοιξη πρὸς τὸ ἄπειρο» εἶναι τὸ «πνεῦμα τῆς

συνείδησης», μέσα στην οποία φανερώνονται οι πνευματικές ενέργειές μας (π.χ. θρησκευτικές, πολιτισμικές, αισθητικές). Τελούμε, λοιπόν, ως άνθρωποι σε μίαν έγκοσμιότητα κάτω από τον όριζοντα του άπειρου. Έτσι, κάθε μορφή ένθαδικής και έγκόσμιας άλλοτριώσης μας, όπως ο καταναλωτισμός, είναι άπλως έκπτωση από το πνεύμα...»

Μονάδες 5

A6. Από την καθεμία των λέξεων που ακολουθούν να αντλήσετε μια παράγωγη και μία σύνθετη: **Ποιότητα, βίωσαν, δύναμη, αξίες**

Μονάδες 8

A7. Ποια διαρθρωτική σχέση εκφράζουν οι υπογραμμισμένες λέξεις του κειμένου: *Πιο συγκεκριμένα, όπως, δηλαδή, λοιπόν* (**μον. 4**) Αντικαταστήστε τις με άλλες λέξεις-φράσεις χωρίς να αλλάξει το νόημα της πρότασης. (**μον. 4**)

Μονάδες 8

Θέμα 3^ο

A8. Οι άνθρωποι, κατά το συγγραφέα, «στερήθηκαν την πνευματικότητά τους και, κατά συνέπεια, την χαρά της αναζήτησης πνευματικών - έπιστημονικών - αισθητικών στοιχείων, με τα όποια σφυρηλατείται ή προσωπικότητα και διαμορφώνεται ή κριτική σκέψη που αναγνωρίζει τα αξιολογικά κριτήρια». Με αφορμή την παραπάνω σκέψη γράψτε ένα δοκίμιο 300-350 λέξεων αναφέροντας ποιες πνευματικές δοκιμασίες μπορούν να επαναφέρουν τον άνθρωπο στο δρόμο της προσπάθειας για την πνευματική ολοκλήρωση, μακριά από τα σύνδρομα που γεννά ο υπερκαταναλωτισμός.

Μονάδες 40

Λογοτεχνικό κείμενο

«Οι άθλιοι»

Βίκτωρ Ουγκώ

(απόσπασμα)

Οι Άθλιοι (Les Misérables) (1862) είναι μυθιστόρημα του Γάλλου συγγραφέα Βίκτορος Ουγκώ και αποτελεί ένα από τα δημοφιλέστερα μυθιστορήματα του δεκάτου ενάτου αιώνα. Το έργο εστιάζει στις προσπάθειες του πρωταγωνιστή Γιάννη Αγιάννη, ενός πρώην καταδίκου, ο οποίος προσπαθεί να επανεντάξει τον εαυτό του στην κοινωνία, και επιπλέον μελετά την επίδραση των πράξεων του ήρωα για χάρη της κοινωνικής αναγνώρισης. Στο μυθιστόρημα εξετάζεται η φύση του καλού και του κακού και ο νόμος σε μία εκτεταμένη ιστορία, που περιλαμβάνει θέματα όπως την ιστορία της Γαλλίας, την αρχιτεκτονική του Παρισιού, την πολιτική, την ηθική φιλοσοφία, το νόμο, τη θρησκεία και τα είδη και τη φύση του έρωτα και της οικογενειακής αγάπης.

“Ο Γιάννης Αγιάννης ήτανε, καθώς είπαμε, άνθρωπος αμόρφωτος· όχι όμως ηλίθιος. Υπήρχε μέσα του αναμμένη η κοινή φλόγα, η έμφυτη. Η δυστυχία, που έχει κι αυτή το δικό της το φως, μεγάλωσε το λυκαυγές που υπήρχε στο πνεύμα αυτό.

Κάτω από το ραβδί, απ’ τα δεσμά, στη φυλακή, στις αγγαρείες, κάτω από το φλογερό ήλιο του κατέργου, πάνω στο ξύλινο κρεβάτι των καταδίκων εξήτασε τη συνείδησή του κι εσχημάτισε σκέψη. Έκαμε ο ίδιος τον εαυτό του δικαστήριο.

Και πρώτα άρχισε ν’ ανακρίνει ο ίδιος τον εαυτό του.

Είδε πως δεν ετιμωρήθηκε άδικα· ανεγνώρισε πως δεν ήταν αθώος. Παραδέχθηκε πως είχε κάμει μια αξιόμειπτη πράξη, ότι αν ζητούσε εκείνο το ψωμί που είχε αρπάξει, ίσως δεν θα του το αρνιόνταν· ότι, οπωσδήποτε ήτανε προτιμότερο να το περιμένει, είτε από τη ζητιανιά είτε από τη δουλειά, ότι μπορούν ν’

απαντήσουν καταφατικά στην ερώτηση: «μπορώ να περιμένω όταν πεινάω;» Ότι αυτός δεν είναι λόγος· ότι, πρώτα πρώτα, είναι σπανιότατο να πεθάνει κανείς από την πείνα· έπειτα, δυστυχώς ή ευτυχώς, ο άνθρωπος είναι έτσι πλασμένος, πότε να υποφέρει πολύν καιρό, να υποφέρει πολύ ψυχικά και σωματικά χωρίς να πεθαίνει· ότι χρειαζότανε λοιπόν υπομονή, ότι αυτό θα ήτανε το καλύτερο, έστω και για τα φτωχά ανήλικα εκείνα παιδιά· ότι ήτανε τρέλα το να θελήσει αυτός, άρρωστος και δυστυχιμένος άνθρωπος, να πιάσει την κοινωνία ολόκληρη από το λαιμό και να φαντασθεί ότι γλιτώνει κανείς από την φτώχεια με την κλεψιά, ότι οπωσδήποτε είναι πολύ κακή πόρτα για να βγει από τη φτώχεια, η πόρτα από την οποία μπαίνει κανείς στην ατιμία· ότι τέλος έφταιξε.

Έπειτα αναρωτιότανε.

Αναρωτήθηκε αν η ανθρώπινη κοινωνία έχει το δικαίωμα να εξαναγκάζει τα μέλη της να υπομένουν, στη μια περίπτωση την παράλογη απρονοησία της, στην άλλη δε την άσπλαγχνη πρόνοιά της, και να φυλακίζει για πάντα ένα φτωχόν άνθρωπο, ανάμεσα σε μιαν έλλειψη της και σε μιαν υπερβολή της· έλλειψη μεν δουλειάς γι' αυτόν, υπερβολής δε τιμωρίας εναντίον του.

Αν δεν είναι πολύ κακό το να φέρνεται έτσι η κοινωνία προς εκείνα μάλιστα τα μέλη της που τους έτυχε ο μικρότερος κλήρος στην από τύχη γενόμενη μοιρασιά των αγαθών, κι επομένως είναι πιο πολύ άξια επιεικείας.

Σκεπτόμενος αυτά τα ζητήματα και λύνοντάς τα, έκρινε κι αυτός την κοινωνία και την κατεδίκασε.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Θέμα 1^ο

B1. Περιγράψτε το συλλογισμό του Γιάννη Αγιάννη σε μία παράγραφο 60-70 λέξεων.

Μονάδες 15

B2. Εντοπίστε τη σωστή απάντηση.

Ο Γιάννης Αγιάννης βρίσκεται

α. Στη φυλακή

β. Στο υπόγειο διαμέρισμά του

γ. Στην κρυψώνα του προκειμένου να μην τον συλλάβουν

Ο Γιάννης Αγιάννης

α. Αισθάνεται αθώς

β. Πιστεύει στο δίκαιο του νόμου

γ. Θεωρεί ότι δίκαια τιμωρήθηκε

Ο Γιάννης Αγιάννης πιστεύει ότι

α. Δεν έπρεπε να βιαστεί να κλέψει το ψωμί αλλά να κάνει υπομονή

β. Έπρεπε να το πάρει αλλιώς θα πέθαινε απ' την πείνα.

γ. Έπρεπε να το απαιτήσει από τον ιδιοκτήτη του μαγαζιού

Ο Γιάννης Αγιάννης θεωρεί την κοινωνία:

α. Αδιάφορη και σκληρή

β. Ασπλαχνη αλλά δίκαιη

γ. Ανώριμη και άβουλη.

Ο Γιάννης Αγιάννης πιστεύει:

α. Ότι η κοινωνία πρέπει να αντιμετωπίζει ισότιμα όλους.

β. Ότι είναι απαραίτητο τα αγαθά να μοιράζονται σε όλους χωρίς διακρίσεις

γ. Ότι πρέπει η κοινωνία να δείχνει περισσότερη στοργή σ' αυτούς που δε γεννήθηκαν προνομιούχοι.

Μονάδες 15

Θέμα 2^ο

B3. «Αναρωτήθηκε αν η ανθρώπινη κοινωνία έχει το δικαίωμα να εξαναγκάζει τα μέλη της να υπομένουν, στη μια περίπτωση την παράλογη απρονοησία της, στην άλλη δε την άσπλαγχνη πρόνοιά της, και να φυλακίζει για πάντα ένα φτωχόν άνθρωπο, ανάμεσα σε μίαν έλλειψή της και σε μίαν υπερβολή της.»

α. Μετατρέψτε τον πλάγιο λόγο σε ευθύ. (μον. 5)

β. Ποιες αλλαγές έγιναν ως προς το ύφος του αποσπάσματος; (μον. 5)

Μονάδες 10

B4. «Ότι αυτός δεν είναι λόγος· ότι, πρώτα-πρώτα, είναι σπανιότατο να πεθάνει κανείς από την πείνα· έπειτα, δυστυχώς ή ευτυχώς, ο άνθρωπος είναι έτσι πλασμένος, πότε να υποφέρει πολύν καιρό, να υποφέρει πολύ ψυχικά και σωματικά χωρίς να πεθαίνει· ότι χρειαζότανε λοιπόν υπομονή, ότι αυτό θα ήτανε το καλύτερο, έστω και για τα φτωχά ανήλικα εκείνα παιδιά· ότι ήτανε τρέλα το να θελήσει αυτός, άρρωστος και δυστυχισμένος άνθρωπος, να πιάσει την κοινωνία ολόκληρη από το λαιμό και να φαντασθεί ότι γλιτώνει κανείς από την φτώχεια με την κλεψιά, ότι οπωσδήποτε είναι πολύ κακή πόρτα για να βγει από τη φτώχεια, η πόρτα από την οποία μπαίνει κανείς στην ατιμία· ότι τέλος έφταιξε.»

Στο παραπάνω απόσπασμα:

α. Εντοπίστε τις άνω τελείες. Ποια η λειτουργία τους; (μον. 4)

β. Επαναλαμβάνονται δευτερεύουσες ειδικές προτάσεις (ότι...) Ποιος ο λόγος αυτής της συνεχούς επανάληψης; (μον. 5)

Μονάδες 9

B5. «Ο Γιάννης Αγιάννης ήτανε, καθώς είπαμε, άνθρωπος αμόρφωτος· όχι όμως ηλίθιος. Υπήρχε μέσα του αναμμένη η κοινή φλόγα, η έμφυτη. Η δυστυχία, που έχει κι αυτή το δικό της το φως, μεγάλωσε το λυκαυγές που υπήρχε στο πνεύμα αυτό. Κάτω από το ραβδί, απ' τα δεσμά, στη φυλακή, στις αγγαρείες, κάτω από το φλογερό ήλιο του κατέργου, πάνω στο ξύλινο κρεβάτι των καταδίκων εξήτασε τη συνείδησή του κι εσχημάτισε σκέψη. Έκαμε ο ίδιος τον εαυτό του δικαστήριο.»

Στο συγκεκριμένο απόσπασμα παρουσιάζονται δυο εικόνες. Της εξωτερικής κατάστασης του ήρωα αλλά και της εσωτερικής του διάθεσης.

α. Να τις περιγράψετε. (μον. 6)

β. «Έκαμε τον εαυτό του δικαστήριο» Ποιο εκφραστικό μέσο έχουμε στη συγκεκριμένη φράση; Επιλέξτε τη σωστή απάντηση από τις πέντε επιλογές που παρατίθενται παρακάτω

1. Συνεκδοχή 2. Οξύμωρο σχήμα 3. Μετωνυμία 4. Μεταφορά 5. Προσωποποίηση (μον. 2)

γ. «Έκαμε τον εαυτό του δικαστήριο» Ο πρωταγωνιστής υποδύεται στο μυαλό του τρεις ρόλους 1. Του εισαγγελέα (κατακριτή) 2. Του υπερασπιστή 3. Του δικαστή. Βρείτε ένα χωρίο του λογοτεχνικού κειμένου που να επιβεβαιώνει τον κάθε ρόλο (μον. 3).

Μονάδες 11

Θέμα 3^ο

B6. Η έλλειψη των απαραίτητων αγαθών ώθησε τον Γιάννη Αγιάννη να κλέψει το ψωμί και να τιμωρηθεί σκληρά από το καθεστώς σε ισόβιο εγκλεισμό. Στην σύγχρονη εποχή του υπερκαταναλωτισμού – όπου η δυνατότητα δαπάνης έχει γίνει πυρήνας της ανθρώπινης σκέψης και προσπάθειας- το ζήτημα της έλλειψης αγαθών (όχι συχνά απαραίτητων) έχει ολέθριες συνέπειες στη ψυχοσύνθεση των ανθρώπων κι ειδικά των νέων. Συνοψίστε σ' ένα κείμενο 150 περίπου λέξεων τις σκέψεις σας σχετικά με τις αντιδράσεις των νέων όταν αδυνατούν οικονομικά να εξυπηρετήσουν τις επιθυμίες που τους επιβάλλει το σύγχρονο καταναλωτικό πνεύμα και οι μηχανισμοί του.

Μονάδες 40